

Публикуван на: 10-04-2009

В борбата срещу корупцията гражданите на България вярват на европейските бюрократи повече, отколкото на собственото си правителство - пише в последния брой на "Ди Цайт" Каролин Браун в анализ за ситуацията в България.

Оригиналния текст на материала в авторитетния всекидневник вижте в немскоезичната версия на Портал ЕВРОПА.

Тук ви предлагаме обобщение на български език по "Дойче веле".

"Точно до мен беше един млекопроизводител с бидона си" - спомня си Динко Господинов. Заедно със стотици свои сънародници 30-годишният график излиза по улиците на София да протестира срещу корупцията и бедността. В акцията се включват интелектуалци и селяни, природозащитници и студенти, пенсионери и млади майки. "Всеки имаше свое искане" - казва Господинов.

Около два месеца по-късно протестите са вече история. България е обхваната от икономическата криза, недоволството на гражданите расте. Българите не вярват на нито една от партиите, кандидатстващи за изборите през юни, че ще промени нещата към добро. Демонстрации обаче вече няма, цари по-скоро примирение.

България е членка на Европейския съюз вече над две години, но не можа да оправдае възложените ѝ надежди: с всички съобщения за купуване на гласове, корупция и престъпност, тромаво правосъдие, нередности и некомпетентност при управлението на европейските средства. Според корупционния индекс на Амнести Интернешънъл през 2008-ма година страната заема 72-ро място сред изследваните 180 държави, оказва се най-корумпираната сред членките на Европейския съюз. Преобладаващата част от седемте милиона българи са убедени, че само Брюксел може да повлиае за подобряване на положението. Европейският съюз реагира остро за първи път миналата година и не само замрази, но и частично отмени предвидените парични потоци. Но санкциите все още не са достатъчно ефективни.

Това личи например от скандала около групата Стойков-Николов. В доклад на Европейската служба за борба с измамите ОЛАФ тя е определена като мрежа от 50 предприятия и компании, с връзки на най-високо правителствено равнище, която е извършила злоупотреби с европейски средства на стойност 32 млн евро. Наред с другото групата е продала на партньори в Аугсбург стари машини за

преработка на месо, които след това са обявени за нови и продадени в България на фирми, кандидатстващи за средства от европейските насърчителни фондове. В България обаче последствия от разследванията на ОЛАФ почти няма: докато един от обвиняемите германци отдавна е зад решетките, българското правосъдие почти е прекратило делото срещу предприемача Людмил Стойков, а това срещу Марио Николов доникъде не е стигнало.

Проблемите, с които правителството така и не е успяло да справи в нормална обстановка, ще намерят още по-малко решение в предизборния период - смятат експертите. Отраженията на глобалната икономическа криза затрудняват още повече борбата срещу корупцията. Международният валутен фонд прогнозира за тази година растеж от един процент, докато през 2007-ма са шест. Не е изключен дори и нулевият растеж. Т.е. времената не са подходящи за разбиване на старите структури. А Меглена Пругчиева - вицепремиерката, отговаряща за управлението на европейските фондове, би трябвало да извърши именно това. Остават й само два месеца до изборите, които с много голяма вероятност ще сложат края на сегашната трипартийна коалиция. Въпреки това Пругчиева е оптимистка и казва: "Имаме нужда от добри резултатите - за нас и за нашите граждани, не за Брюксел." Според нея ситуацията се подобрява, но много по-бавно, отколкото е очаквала. Като пример за постигнатото сочи промените в законодателството за финансиране на политическите партии и в Наказателния кодекс, уредените конфликти между политиката и икономиката. Европейският съюз обаче не се впечатли достатъчно и реши окончателно да спре замразените средства. Все пак в доклад от февруари европейската комисия отчита известен напредък в борбата на България срещу корупцията и организираната престъпност. За което заслугата е основно на Пругчиева.

Както в София, така и в Брюксел няма съмнение, че тя полага усилия за подобряване на нещата. Въпреки това нейното назначение се определя по-скоро като "козметична мярка" от експерта в софийския Европейски институт и Портал ЕВРОПА Огнян Бояджиев. "Ако правителството имаше сериозни намерения, нямаше да назначи г-жа Пругчиева година преди изборите." В Европейската комисия преобладава мнението, че България обещава много, но спазването на обещанията е под въпрос. За евродепутатката Инге Гресле досегашните санкции не са достатъчни. "България симулира решения, каквито всъщност няма" - казва тя. По думите й запорът на средствата е само една внезапна спирачка. Въпросът по-скоро би трябвало да бъде как влакът да тръгне отново.

Министър-председателят Сергей Станишев има собствен отговор: през февруари той помоли председателя на Европейската комисия Жозе Мануел Барозу да изпрати в страната повече европейски експерти, които пряко да контролират политиката и да поемат част от отговорността на българите. "Това е опит за замаскиране на собствения провал" - казва по този повод Огнян Бояджиев. И Европейската комисия не намира предложението за създаване на паралелни структури за добро. В крайна сметка, както заяви говорителят Марк Грей, Комисията и държавите-членки вече оказаха значителна помощ на България и ще продължат да я подкрепят, но страната трябва да изпълни задълженията си, произтичащи от членството.

От което България все още е на голямо разстояние: дори и във времената на висок икономически растеж правителството не положи достатъчно усилия да се пребори с корупцията - казва Руслан Стефанов от Центъра за изследване на демокрацията в София. Броят на сигналите до съда дела,

свързани с корупцията и организираната престъпност, е намалял с 30 процента между 2005-та и 2008-ма година. И се оказва, че измамите и престъпността покриват целия напредък, постигнат при бума през последните години. Четирима от петима българи нямат доверие нито на политическите сили, нито на правителството. Но 58 процента от населението се доверяват на Европейския съюз. Наложените от Съюза санкции не само се приемат от хората, те желаят дори изострянето им, ако това ще доведе до промени в страната.

Заглавието е на редакцията на Портал ЕВРОПА.